

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

03/2022

Výroková indemnita poslancov národných parlamentov v členských štátoch EÚ

Anotácia:

Predložený materiál sa
zaoberá právnou úpravou
výrokovej indemnity
členov národných
parlamentov v členských
štátoch Európskej únie.

Vypracoval: Mgr. Martin Mališka, Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný
inštitút

Kľúčové slová:

indemnita

Bratislava

1. februára 2022

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

1.	Úvod.....	4
2.	Výroková indemnita poslanců NR SR v Slovenskej republike.....	6
2.1	Historický vývoj.....	6
2.2	Ratione temporis.....	9
2.3	Ratione personae.....	10
2.4	Ratione loci.....	10
2.5	Ratione materiae.....	11
2.6	Disciplinárne právomoci NR SR.....	11
3.	Prehľad právnej úpravy výrokovej indemnity v jednotlivých členských štátoch Európskej únie	13
3.1	Belgické kráľovstvo.....	13
3.2	Bulharská republika.....	13
3.3	Cyperská republika.....	14
3.4	Česká republika.....	14
3.5	Dánske kráľovstvo	15
3.6	Estónska republika.....	15
3.7	Fínska republika.....	15
3.8	Francúzska republika	16
3.9	Grécka republika.....	16
3.10	Holandské kráľovstvo	17
3.11	Chorvátska republika	17
3.12	Írska republika.....	17
3.13	Litovská republika	18
3.14	Lotyšská republika.....	18
3.15	Luxemburské veľkovevodstvo	19
3.16	Maďarsko	19
3.17	Maltská republika	19
3.18	Nemecká spolková republika.....	19
3.19	Poľská republika.....	19
3.20	Portugalská republika	20
3.21	Rakúska republika	20
3.22	Rumunská republika	20
3.23	Slovinská republika	20
3.24	Španielske kráľovstvo.....	21
3.25	Švédske kráľovstvo.....	21
3.26	Talianska republika	21
4.	Záver.....	22
5.	Použité zdroje.....	23

1. Úvod

Odborná literatúra tradične uvádza, že pojem imunita má pôvod v latinskom *immunitas*, v právnej terminológii imunita znamená oslobodenie od určitých povinností alebo ochranu pred právnou zodpovednosťou pri výkone funkcie poskytnutú formou výsad.¹ Z uvedeného dôvodu sa možno (najmä vo Westminsterском systéme) stretnúť aj s pojmom parlamentná výsada (angl. *parliamentary privilege*). V Slovenskej republike sa ustálilo najmä používanie pojmu poslanecká imunita.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ako „ústavný súd“) k pojmu „poslanecká imunita“ poznamenal, že: „*aj napriek bežne používanému adjektívu tohto pojmu nie je právom poslanca. Nie je ani jeho osobnou beztrestnosťou, resp. nezodpovednosťou. Podstatou, zmyslom a cieľom „poslaneckej imunity - ochrany“ je ochrana zákonodarného zboru za tým účelom, aby tento orgán mohol nerušene plniť svoju funkciu. Účelom imunity teda je zabezpečenie funkcie zákonodarného zboru a chráni sa ňou sloboda rozhodovania zákonodarného zboru, a nie osobná sloboda poslanca. Z hľadiska historického prešiel síce inštitút imunity členov zákonodarného zboru rôznymi modifikáciami, čo do rozsahu ochrany tzv. úradných alebo neúradných činov, ochrany v oblasti trestnej zodpovednosti (trestnej nedotknuteľnosti), ako aj v oblasti civilnej, ale jej podstata a cieľ ostali nezmenené.*

*Imunita v právnom slova zmysle je v podstate vyňatie – výnimka zo zásady rovnosti pred zákonom. Preto k právnej úprave imunity a jej uplatňovaniu treba v demokratickom a v právnom štáte, ktorým podľa čl. 1 Ústavy SR (a na ktorý upozorňuje aj navrhovateľ) Slovenská republika je, pristupovať z hľadiska všetkých postulátov právneho štátu.“*² Drgonec³ aj z vyššie uvedených dôvodov považuje za vhodnejší pojem „parlamentná imunita“, ktorý by presnejšie vyjadril, že imunita patrí parlamentu a slúži na jeho ochranu. Uvedená skutočnosť je v Slovenskej republike zvýraznená aj faktom, že právny poriadok neumožňuje poslancovi sa imunity vzdať.

Z teoretického hľadiska je potrebné sa pri parlamentnej/poslaneckej imunite pristaviť ešte pri rozdelení imunity (v širšom zmysle slova) na materiálnoprávnu a procesnoprávnú. Materiálnoprávna imunita alebo indemnita predstavuje hmotnoprávnú exempciu (vnútroná imunita, nezodpovednosť, niekde sa možno stretnúť aj s pojmom beztrestnosť, angl. *non-liability*), ktorej účelom je zabezpečiť, aby parlament mohol vykonávať svoje funkcie slobodne a podľa svojho svedomia, teda bez strachu/zastrašovania štátom ale aj súkromnými

¹ GIBA, M., et al.: Ústavné právo. 1. vydanie, Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2019. s.177. ISBN 978-80-571-0086-7 a MAJERČÁK, T.: Imunita ústavných činiteľov. In: OROSZ, L. a kol.: Ústavný systém Slovenskej republiky (doterajší vývoj, aktuálny stav, perspektívy), Košice: UPJŠ, 2009 s. 197. ISBN 978-80-7097-777-4.

² Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 76/99 z 21. júla 1999. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/judikaty/-/spisova-znacka/II%252E%2B%25C3%259A%2B76%252F99>. [cit. 18.11.2021].

³ DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax, Bratislava: C. H. Beck. 2015, s. 1094. ISBN 978-80-89603-39-8.

subjekty. Tradičně sa vzťahuje najmä na hlasovanie a výroky poslanca (definícia toho, čo spadá pod pojem „výrok“ môže byť veľmi rôznorodá - pozn. autora). Konanie poslanca tak môže naplniť znaky protiprávneho konania, ale v dôsledku hmotnoprávnej exempcie poslanec nenesie trestnoprávnu zodpovednosť. Pokiaľ ide o procesnoprávnu imunitu alebo imunitu v užšom zmysle slova, tak ide o procesnú exempciu (vonkajšia imunita, nedotknuteľnosť alebo nestíhateľnosť, angl. *inviolability*), ktorá má v podstate rovnaký cieľ ako hmotnoprávna exempcia, je však len procesnou prekážkou vo vyvodzovaní zodpovednosti (po jej odpadnutí možno pokračovať). Má zabrániť najmä šikanóznemu stíhaniu poslanca zo strany výkonnej moci.⁴ Rozdielom v porovnaní s hmotnoprávnou exempciou je najmä ten, že kým hmotnoprávna exempcia chráni parlament/poslanca pred zodpovednosťou za činy spojené s výkonom funkcie (napr. hlasovanie alebo výroky prednesené v rozprave), tak procesnoprávna imunita chráni poslanca najmä pred šikanóznym stíhaním zo strany výkonnej moci. Ak sa uplatňuje hmotnoprávna exempcia, tak vyvodenie zodpovednosti je vylúčené, v prípade procesnej exempcie stačí počkať na jej odpadnutie.

Predmetný materiál sa zameriava na indemnitu v prípade výrokov poslanců. Procesnoprávna imunita, ktorá je upravená v článku 78 odsek 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Ústava“), nie je v nasledujúcich častiach rozoberaná.

---

⁴ MAJERČÁK, T.: Imunita ústavných činiteľov. In: OROSZ, L. a kol.: Ústavný systém Slovenskej republiky (doterajší vývoj, aktuálny stav, perspektívy), Košice: UPJŠ, 2009 s. 197 a 198. ISBN 978-80-7097-777-4.

2. Výroková indemnita poslancov NR SR v Slovenskej republike

Výroková indemnita poslanca Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len ako „NR SR“) je upravené v článku 78 odsek 2 Ústavy, ktorý znie: *„Za výroky pri výkone funkcie poslanca prednesené v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne nemožno poslanca trestne stíhať, a to ani po zániku jeho mandátu. Poslanec podlieha disciplinárnej právomoci Národnej rady Slovenskej republiky.“*⁵.

2.1 Historický vývoj

Predmetný článok sa v čase niekoľkokrát menil. Pôvodne bola výroková indemnita upravená v článku 78 odsek 1 a bola upravená nasledovne: *„... Za výroky pri výkone funkcie poslanca prednesené v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne, poslanec podlieha len disciplinárnej právomoci Národnej rady Slovenskej republiky.“*⁶ Poslanec tak podliehal iba disciplinárnej právomoci NR SR. Môžeme konštatovať, že ústavodarca chcel voči poslancom zachovať iba disciplinárnu právomoc NR SR, ale trestnoprávna a občianskoprávna zodpovednosť poslanca boli vylúčené.

Ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dochádza k presunu výrokovej indemnity poslanca do odseku 2 článku 78. Vyššie uvedené znenie bolo účinné do 30.06.2001, kedy došlo k nasledovnej zmene: *„Za výroky pri výkone funkcie poslanca prednesené v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne nemožno poslanca trestne stíhať, a to ani po zániku jeho mandátu. Poslanec podlieha disciplinárnej právomoci Národnej rady Slovenskej republiky. Občianskoprávna zodpovednosť poslanca tým nie je dotknutá.“*⁷ Zásadnou zmenou, ku ktorej došlo je vyňatie občianskoprávnej zodpovednosti poslanca za svoje výroky z výrokovej indemnity, ktorá ostala platná iba v trestnoprávnej rovine. Poslanec aj naďalej podliehal disciplinárnej právomoci NR SR. Dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov objasňuje zmenu nasledovne: *„Rozsah, v akom súčasná ústavná úprava upravuje inštitút poslaneckej imunity je predmetom oprávnenej kritiky odbornej i laickej verejnosti. O uvedenom svedčí aj fakt, že tak široké vymedzenie imunity poslanca sa okrem Ústavy Českej republiky (čl. 27 ods. 4) nenachádza v žiadnej inej ústave demokratického štátu.“*

⁵ Článok 78 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/#ustavnyclanok-78.odsek-2>. [cit. 18.11.2021].

⁶ Článok 78 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (verzia účinná od 1.10.1992 do 30.6.2001). Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/19921001.html#ustavnyclanok-78.odsek-1>. [cit. 18.11.2021].

⁷ Článok 78 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. (verzia účinná od 1.7.2001 do 17.3.2004). Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/20020101.html>. [cit. 18.11.2021].

Základným zmyslom a funkciou poslaneckej imunity je zabezpečiť, aby poslanec mohol vykonávať svoj poslanecký mandát počas obdobia, na ktoré bol zvolený a teda aby snemovňa do ktorej bol zvolený mohla plniť funkcie, ktoré od nej vyžaduje ústava.

Súčasná teória štátneho práva pritom rozlišuje medzi dvomi základnými formami imunity: vnútornou (alebo osobnou a vecnou) poslaneckou imunitou (indemnita) a vonkajšou poslaneckou imunitou.

Obsah vnútornej poslaneckej imunity sa pritom vzťahuje nielen na osobu poslanca, ale súvisí bezprostredne s výkonom jeho parlamentnej práce.

Poslanca preto napríklad nemožno nikdy súdne ani disciplinárne (služobne) stíhať, či iným spôsobom brať na zodpovednosť za hlasovanie alebo výroky, ktoré v urobí v parlamente (výnimočne môže byť poslanec stíhaný za svoje niektoré urážlivé výroky voči parlamentu či svojim kolegom, no iba v prípadoch a formami, ktoré ustanovuje ústava daného štátu a konkretizuje rokovací poriadok zákonodarného zboru).

....

Na základe uvedeného sa navrhuje, aby za výroky pri výkone funkcie poslanca prednesené v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne naďalej nebolo možné poslanca trestne stíhať, a to ani po zániku jeho mandátu, na druhej strane sa však navrhuje aby uvedeným nebola dotknutá občianskoprávna zodpovednosť poslanca. Predložený návrh vychádza zo skutočnosti, že zmyslom prejavov poslancov, ktoré sú prednášané v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej výboroch, má byť výmena myšlienok a politických názorov, ale tieto nesmú byť využívané na neoprávnené zásahy do práva na ochranu osobnosti kohokoľvek.

Návrh preto umožňuje, aby aj v prípade, keď niektorý z poslancov pri svojom prejave neoprávnené zasiahne do práva na ochranu osobnosti druhej osoby a spôsobí jej škodu, bude sa za ňu zodpovedať v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka rovnako, ako za takýto prejav zodpovedá každý iný občan Slovenskej republiky.

Potrebnú ochranu zákonodarného zboru a jeho členov pritom podľa názoru predkladateľov v Slovenskej republike dostatočným spôsobom zabezpečuje ustanovenie prvej vety článku 78 ods. 2 ústavy, v zmysle ktorého poslanca nemožno trestne ani disciplinárne stíhať, ani ho vziať do väzby bez súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky“⁸

---

⁸ Strany 65 až 68 dôvodovej správy k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.nrsr.sk/dl/Browser/DsDocumentVariant?documentVariantId=28974&fileName=tlac_0643.pdf&ext=pdf. [cit. 18.11.2021].

Môžeme tak konštatovať, že v predmetnom znení odseku 2 článku 78 bol poslanec občianskoprávne zodpovedný a bol taktiež aj disciplinárne zodpovedný. Nebol však trestnoprávne zodpovedný.

K ďalšej zmene dochádza prijatím ústavného zákona č. 140/2004 Z. z., ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Predmetný ústavný zákon vypustil tretiu vetu v článku 78 odsek 2 *„Občianskoprávna zodpovednosť poslanca tým nie je dotknutá.“*. Cieľom zmeny ústavy bolo obmedziť nezodpovednosť poslancov aj v občianskoprávnej rovine. Dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 140/2004 Z. z., ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov: *„V súlade s platnou právnou úpravou poslanec Národnej rady SR za prejav uskutočnený pri výkone poslaneckého mandátu môže znášať občianskoprávnu zodpovednosť vo výške, ktorú platný právny poriadok neobmedzuje, lebo primerané zadosťučinenie sa určuje rozhodnutím všeobecného vecne a miestne príslušného súdu.“*

Zásada spravodlivej rovnováhy, ktorá je základom riešenia proti sebe stojacich záujmov v právnom štáte je tak narušená v neprospech takého mimoriadne dôležitého ústavnoprávneho inštitútu, akým poslanecká indemnita bez pochybností je. Za účelom obnovenia rovnováhy v ústavnom postavení poslanca, ktorá sa nadmerne narušila schválením ústavného zákona č. 90/2001 Z.z. sa z čl. 78 ods. 2 vypúšťa jeho tretia (posledná) veta.“⁹

Dôvodová správa poukazuje najmä na skutočnosť, že občianskoprávna zodpovednosť poslanca za svoje výroky môžu využiť aj právnické osoby, medzi ktoré patria aj politické strany a hnutia. V dôvodovej správe sa uvádza: *„V súlade s platnou právnou úpravou politická strana alebo politické hnutie má právo uplatniť občianskoprávnu zodpovednosť voči každému poslancovi Národnej rady Slovenskej republiky za jeho prejav, alebo časť prejavu prednesenú v parlamente v súvislosti s výkonom jeho poslaneckého mandátu. Platný právny poriadok vytvára základ pre rad ďalších možností, ktorých následkom môže byť uplatnenie občianskoprávnej zodpovednosti za správanie poslanca pri uplatnení jeho mandátu vo verejnom záujme.“¹⁰*

Môžeme teda konštatovať, že ústavodarca chcel predmetnou zmenou dosiahnuť občianskoprávnu nezodpovednosť poslanca za svoje výroky. Predmetná úprava však nastrojuje otázku, či sa ústavodarcovi zamýšľaný cieľ aj podarilo dosiahnuť. Článok 78 odsek 2 stanovuje jasne, že *„nemožno poslanca trestne stíhať“* a že *„podlieha disciplinárnej právomoci Národnej rady Slovenskej republiky.“* Poslanec tak nie je trestnoprávne zodpovedný, ale disciplinárna zodpovednosť zostáva. Otázkou zostáva, či možno z predmetného odseku

⁹ Dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 140/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na:

<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=187561>. [cit. 18.11.2021].

¹⁰ Dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 140/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na:

<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=187561>. [cit. 18.11.2021].

vyvodíť aj občianskoprávnou zodpovednosť. Prvá veta odseku 2 článku 78 jasne stanovuje trestnoprávnou nezodpovednosť poslanca. V tejto veci je potrebné sa pozrieť aj na odsek 1 článku 78, ktorý stanovuje, že: „*Za hlasovanie v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej výboroch nemožno poslanca stíhať, a to ani po zániku jeho mandátu.*“ Môžeme si všimnúť, že ústavodarca zvolil slovo „*stíhať*“ bez ďalších prívlastkov (napr. trestne). Úmyslom ústavodarcu bolo vylúčenie akéhokoľvek stíhania/postihu (trestnoprávneho, občianskoprávneho a disciplinárneho). Uvedený výklad potvrdzuje aj dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, kde sa uvádza: „*Poslanca preto napríklad nemožno nikdy súdne ani disciplinárne (služobne) stíhať, či iným spôsobom brať na zodpovednosť za hlasovanie ...*“¹¹ Uvedené nasvedčuje, že občianskoprávna zodpovednosť poslancov zostala nedotknutá. S konštatovaním, že poslanci za súčasného znenia nedisponujú občianskoprávnou nezodpovednosťou za svoje výroky, sa možno stretnúť v odbornej literatúre.¹² Pre úplnosť treba dodať, že sa možno stretnúť aj s opačným názorom.¹³ Každopádne možno konštatovať, že súčasné znenie vyvoláva polemiky.¹⁴ Vyriešenie sporu ohľadne výkladu článku 78 odsek 2 tak môže ponúknuť jedine súd (v rozhodovaní o konkrétnom občianskoprávnom spore) alebo ústavodarca spresnením daného ustanovenia.

2.2 *Ratione temporis*

Pokiaľ ide o moment, od ktorého poslanec požíva indemnitu pri výrokoch, tak článok 78 odsek 2 Ústavy stanovuje, že indemnita sa uplatňuje „*pri výkone funkcie poslanca*“, a to aj „*po zániku jeho mandátu.*“ Paragraf 5 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „*rokovací poriadok NR SR*“) k ujatiu sa funkcie poslanca stanovuje, že: „*sa ujíma svojej funkcie a začína vykonávať svoj mandát zložením sľubu.*“¹⁵

¹¹ Strana 66 dôvodovej správy k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.nrsr.sk/dl/Browser/DsDocumentVariant?documentVariantId=28974&fileName=tlac_0643.pdf&ext=pdf. [cit. 18.11.2021].

¹² Pozri KSEŇÁK, Š.: Hranice občianskoprávnej (ne) zodpovednosti poslanca NR SR. In: *Postavenie verejných funkcionárov v právnom poriadku Slovenskej republiky*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Právnická fakulta, 2012. s. 140, ISBN 978-80-7097-942-6, a GIBA, M., et al.: Ústavné právo. 1. vydanie, Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2019. s.179. ISBN 978-80-571-0086-7, GAŇA, S.: Niekoľko úvah o poslaneckej imunite. *Justičná revue*, 58, 2006, č. 8-9, s. 1149, MAJERČÁK, T.: Imunita ústavných činiteľov, aktuálny stav a perspektívy. *Justičná revue*, 62, 2010, č. 6-7, s. 735 a 736 a OROSZ, L.: Ústavodarná činnosť Národnej rady Slovenskej republiky v III. volebnom období (prehľady - analýza - dôsledky). *Justičná revue*, 58, 2006, č. 10, s. 1419.

¹³ DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax, Bratislava: C. H. Beck. 2015, s. 1104 a nasledujúce. ISBN 978-80-89603-39-8.

¹⁴ Pozri aj BALOG, B.: Imunita poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. *Právny obzor*, 89, 2006, č. 3, s. 249.

¹⁵ Paragraf 5 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/#paragraf-5.odsek-1>. [cit. 24.11.2021].

2.3 *Ratione personae*

V zmysle uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 76/99 z 21. júla 1999 indemnita slúži na ochranu parlamentu. Požívateľmi tejto výsady sú však poslanci. Nevzťahuje sa tak napríklad na členov vlády.

2.4 *Ratione loci*

Článok 78 odsek 2 Ústavy stanovuje, že výroky musia byť prednesené v „*Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne*“. Komentár k Ústave Slovenskej republiky uvádza, že predmetné ustanovenie „*sa nevzťahuje na výroky a skutky spáchané mimo rokovania Národnej rady SR alebo jej orgánov, na chodbách, v šatniach, v bufete a v ostatných obslužných priestoroch alebo aj v rokovacích miestnostiach budovy národnej rady, ak v nich práve neprebíha rokovanie žiadneho orgánu.*“¹⁶

Dôležitou skutočnosťou je aj vymedzenie pojmu „*orgán*“. Ústava v článku 92 odsek 1 stanovuje, že NR SR „*zriaďuje z poslancov výbory ako svoje iniciatívne a kontrolné orgány*“.¹⁷ O iných orgánoch NR SR Ústava mlčí. Nemožno sa však uspokojiť so skutočnosťou, že medzi orgány NR SR patria iba výbory. V konečnom dôsledku by potom ústavodarca nemusel v článku 78 odsek 1 Ústavy uvádzať „*v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej výboroch*“ a následne v odseku 2 predmetného článku uviesť „*v Národnej rade Slovenskej republiky alebo v jej orgáne*“. Ďalšími možnými subjektmi, ktoré by sme mohli zahrnúť pod označenie „*orgán*“ NR SR, by mohli byť komisie, poslanecké grémium a poslanecké kluby. Z istotou však predmetnú otázku nevyriešila ani doktrína, hoci možno badať príklon k tomu, aby aj uvedené subjekty boli zahrnuté pod pojem „*orgán*“ NR SR.¹⁸ Svedčal by tomu aj teologický výklad. Ak je cieľom indemnity chrániť parlament a umožniť slobodu diskusie v najväčšej možnej miere bez strachu z následkov (a teda umožniť venovať sa aj citlivým veciam), tak by bolo prinajmenšom zvláštne, aby poslanec požíval indemnitu v prípade rokovania výboru, ale už v inom prípade by to tak nebolo. Zvlášť ak sú komisie často miestom, kde sa dá konkrétna problematika rozobrať do väčšej hĺbky.

K miestu, kde sa indemnita uplatňuje, treba pre úplnosť poznamenať, že aj tzv. „*výjazdové*“ rokovanie (napr. výboru) by bolo chránené indemnitou.

¹⁶ BALOG, B.: Čl. 78. In: ČIČ, M. a kol.: Komentár k Ústave Slovenskej republiky, Bratislava, Eurokódex, 2012, s. 471, ISBN 978-80-89447-93-0.

¹⁷ Článok 92 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/#ustavnyclanok-92.odsek-1>. [cit. 18.11.2021].

¹⁸ DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax, Bratislava: C. H. Beck. 2015, s. 1097 až 1099. ISBN 978-80-89603-39-8.

2.5 *Ratione materiae*

Pokiaľ ide o podstatu, ktorú chráni výroková indemnita, tak kľúčovú úlohu zohráva pojem „výrok“ s dovetkom „pri výkone funkcie poslanca“. Pri výklade pojmu „výrok“ sa nepochybne nemožno spoľahnúť výslovne iba na gramatický výklad a tvrdiť, že sú chránené iba slovné prejavy. Taký prístup by nás doviedol k nelogickej interpretácii, keď by napríklad interpelácia prečítaná v pléne bola chránená, ale jej písomná podoba by rovnakú mieru ochrany nepožívala (a rovnako by to platilo pri pozmeňujúcich návrhoch alebo uzneseniach).¹⁹ Treba tak uplatniť extenzívny výklad a uviesť, že predmetné ustanovenie chráni nielen slovný ale aj písomný prejav.

Nemenej dôležitou skutočnosťou je, že výrok musí byť prednesený „pri výkone funkcie poslanca“. Každý výrok poslanca prednesený na schôdzi NR SR nemusí byť nevyhnutne považovaný za uskutočnený „pri výkone funkcie poslanca“. Napríklad § 32 odsek 1 a 2 rokovacieho poriadku NR SR dáva predsedajúcemu právo usmerňovať prejav poslanca, ak sa odchyľuje od prerokúvanej veci alebo svojimi prejavmi alebo činmi v rokovacej sále prekročil hranice slušnosti alebo ktorý svojím konaním narúša priebeh rokovania.²⁰ Poslanec tak nepožíva bezbrehú slobodu hovoriť čokoľvek k čomukoľvek. K uvedenej skutočnosti dospieva aj Drgonec²¹ odvolávajúc sa najmä na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (najmä Cordova proti Taliansku (č. 1), Cordova proti Taliansku (č. 2) a Ielo proti Taliansku).

2.6 *Disciplinárne právomoci NR SR*

Disciplinárne právomoci NR SR sú upravené v dvadsiatej časti rokovacieho poriadku NR SR.²² V súvislosti s článkom 78 odsek 2 Ústavy, teda s disciplinárnou právomocou NR SR voči poslancom za ich výroky, prichádza do úvahy najmä § 135 písm. a)²³, d)²⁴ a e)²⁵.²⁶ Návrh

¹⁹ BALOG, B.: Čl. 78. In: ČIČ, M. a kol.: Komentár k Ústave Slovenskej republiky, Bratislava, Eurokódex, 2012, s. 471, ISBN 978-80-89447-93-0.

²⁰ Paragraf 32 ods. 1 a 2 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/20210901.html>. [cit. 24.11.2021].

²¹ DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax, Bratislava: C. H. Beck. 2015, s. 1099 až 1101. ISBN 978-80-89603-39-8.

²² Dvadsať častí zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/20210901.html>. [cit. 24.11.2021].

²³ Výroky pri výkone funkcie poslanca prednesené v národnej rade alebo v jej orgáne.

²⁴ Porušenie Etického kódexu poslanca.

²⁵ Narušenie poriadku na schôdzi národnej rady.

²⁶ Paragraf 135 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/20210901.html>. [cit. 24.11.2021].

na začatie konania podľa písm. a) môže podať „orgán národnej rady alebo poslanec, ktorý sa cíti urazený výrokom, ktorý predniesol poslanec pri výkone svojej funkcie v národnej rade alebo v jej orgáne“, podľa písm. d) „orgán národnej rady alebo poslanec, ak ide o závažné porušenie poslaneckého sľubu alebo ak ide o porušenie Etického kódexu poslanca“ a podľa písm. e) „predseda národnej rady, ak ide o narušenie poriadku na schôdzi národnej rady“.²⁷

Konanie vedie Mandátový a imunitný výbor NR SR. Dostupné sankcie sú nasledovné:

- § 135 písm. a) - ak samo prerokovanie veci nepostačuje, odporučí mu, aby sa na najbližšej schôdzi národnej rady ospravedlnil. Ak to poslanec neurobí, mandátový a imunitný výbor bezodkladne postúpi vec národnej rade s návrhom na uznesenie. Národná rada môže poslancovi uložiť pokutu až do výšky 1 000 eur,
- § 135 písm. d) - odporučí národnej rade, aby mu uložila pokutu až do výšky 500 eur,
- § 135 písm. e) - odporučí národnej rade, aby mu uložila pokutu až do výšky 2 000 eur; ak poslanec opakovane naruší poriadok na schôdzi národnej rady v čase do jedného roka od uloženia pokuty za narušenie poriadku na schôdzi národnej rady, mandátový a imunitný výbor odporučí národnej rade, aby mu uložila pokutu až do dvojnásobku hornej hranice pokuty ustanovenej týmto zákonom za narušenie poriadku na schôdzi národnej rady.

---

²⁷ Paragraf 136 odsek 2 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350/20210901.html>. [cit. 24.11.2021].

3. Prehľad právnej úpravy výrokovej indemnity v jednotlivých členských štátoch Európskej únie

V nasledujúcej kapitole ponúkame prehľad právnej úpravy výrokovej indemnity v jednotlivých členských štátoch Európskej únie. Pri vypracovaní sme vychádzali najmä z právnych predpisov (dominantne ústav) jednotlivých štátov, ale aj z odpovedí poskytnutých partnerskými parlamentami v rámci Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu, ako aj z odbornej literatúry a iných materiálov.

3.1 *Belgické kráľovstvo*

Belgická ústava upravuje indemnitu poslancov v článku 58.²⁸ Poslanec nemôže byť stíhaný a vyšetrovaný v súvislosti s hlasovaniami a názormi vyslovenými počas výkonu funkcie. Predmetné parlamentné výsady sa vzťahujú na všetky druhy zodpovednosti (občianskoprávnu, trestnoprávnu a disciplinárnu²⁹). Snemovňa nemá možnosť odňať indemnitu poslancovi, je absolútna.³⁰ Poslanci sú ale disciplinárne zodpovední komore.³¹

3.2 *Bulharská republika*

Článok 69 bulharskej ústavy stanovuje, že poslanec nie je trestnoprávne zodpovedný za svoje názory a hlasovania v parlamente.³² Poslanci ale podliehajú disciplinárnej zodpovednosti parlamentu.³³

---

²⁸ Článok 58 belgickej ústavy. Dostupné na:

https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/GrondwetUK.pdf. [cit. 19.11.2021].

²⁹ Myslí sa profesijná disciplína (napr. lekárska komora a pod.). Pozri. Strana 15, Parlamentná výsada (sloboda slova). Dostupné na: https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/jurid/Parliamentary_privilege_oct07.pdf. [cit. 19.11.2021].

³⁰ Strana 7, Parlamentná výsada (sloboda slova). Dostupné na:

https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/jurid/Parliamentary_privilege_oct07.pdf. [cit. 19.11.2021].

³¹ Pravidlá 62 až 67 Rokovacieho poriadku belgickej Snemovne reprezentantov. Dostupné na:

https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/reglement/reglement_UK.pdf. [cit. 19.11.2021].

³² Článok 69 bulharskej ústavy. Dostupné na: <https://www.parliament.bg/en/const>. [cit. 19.11.2021].

³³ Pozri článok 152, 155 a 159 rokovacieho poriadku Národného zhromaždenia. Dostupné na:

<https://www.parliament.bg/bg/podns>. [cit. 19.11.2021].

3.3 Cyperská republika

Poslanci nie sú v zmysle článku 83 ústavy trestnoprávne zodpovední (teda ani trestne stíhateľní) za hlasovanie a názory prednesené v parlamente.³⁴ Nie sú ani občianskoprávne zodpovední.³⁵

3.4 Česká republika

Poslanca nemožno postihnúť za hlasovanie v snemovni alebo jej orgánoch. Za výroky učené v parlamente alebo jeho orgánoch nemožno poslanca trestne stíhať. Podlieha iba disciplinárnej zodpovednosti komory, ktorej je členom.³⁶ Pokiaľ ide o občianskoprávnu zodpovednosť poslanca za svoje výroky prednesené v parlamente alebo jeho orgánoch, tak predmetná otázka bola dlho predmetom sporu. Hoci sa Ústavný súd Českej republiky vyjadroval k rozsahu poslaneckej imunity a indemnity³⁷, tak možnosť civilných žalôb voči poslancom za ich vyjadrenia v parlamente neposudzoval, keďže predmetná otázka nebola pre rozhodnutie v prerokováanej veci podstatná. K istému posunu došlo až v roku 2019, keď Najvyšší súd Českej republiky rozhodoval o dovolaní M. K., ktorý žaloval A. B. pre výroky A. B. o M. K. v čase, keď boli obaja poslancami. Najvyšší súd Českej republiky vyslovil nasledujúci záver:

„Projev poslance směřující vůči jinému poslanci na půdě Poslanecké sněmovny může vyvolat nejen následky disciplinární, spočívající v projednání věci a případném uložení sankce disciplinární komisí Poslanecké sněmovny, ale při zásahu do osobnostních práv může vyvolat též následky soukromoprávní, tedy založit oprávnění dotčené osoby domáhat se, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek (§ 82 odst. 1 o. z.) a za podmínek uvedených v § 2956 o. z. též aby bylo poskytnuto přiměřené zadostiučinění (§ 2951 odst. 2 o. z.). Pravomoc soudů k projednání sporů na ochranu osobnosti poslance, do níž bylo neoprávněně zasaženo projevem jiného poslance v Poslanecké sněmovně parlamentu, není zvláštním zákonem vyloučena, proto je soud v této

³⁴ Ústava Cyperskej republiky. Dostupné na: <http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/syntaxma/full.html>. [cit. 19.11.2021].

³⁵ Pozri ECPRD Request #4133 the law of immunities of members of national parliament. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/455708>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 19.11.2021] a stranu 22 Hodnotiacej správy GRECO v IV. kole hodnotenia. Dostupné na: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c2fb1> [cit. 19.11.2021].

³⁶ Článok 27 odsek 1 a 2 Ústavy Českej republiky. Dostupné na: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>. [cit. 19.11.2021].

³⁷ Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3018/14 zo dňa 16.06.2015. Dostupné na: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/286675/1/2/nalez-us-c-i-us-3018-14-1-k-rozsahu-poslanecke-imunity-a-indemnity>. [cit. 19.11.2021].

*věci pravomocný podle § 7 odst. 1 o. s. ř., a nejsou zde tedy podmínky pro zastavení řízení a postoupení věci mandátovému a imunitnímu výboru Poslanecké sněmovny s odkazem na § 104 odst. 1 o. s. ř.*³⁸

3.5 *Dánske kráľovstvo*

Článok 57 v druhej vete stanovuje, že mimo parlamentu nemôže byť žiadny poslanec braný na zodpovednosť za svoje výroky v parlamente, ak na to parlament neudelí súhlas. Poslanca tak nemožno žalovať napríklad za urážku bez súhlasu parlamentu. Ten nikdy súhlas neudeľuje.³⁹ § 29 rokovacieho poriadku dánskeho parlamentu stanovuje, že ak predseda považuje vyjadrenia poslanca za nevhodné, tak ho môže upozorniť. Ak poslanec neuposlúchne predsedu, tak predseda môže vyzvať poslanca, aby ukončil svoje vystúpenie. Predseda zároveň môže odmietnuť udeliť poslancov slovo v priebehu toho istého dňa. Výbor pre rokovací poriadok môže poslanca vykázať zo zasadania parlamentu, ktorý bol upozornený predsedom najviac na štrnásť dní.⁴⁰

3.6 *Estónska republika*

V zmysle paragrafu 18 odseku 1 zákona o postavení poslancov Riigikogu sú poslanci vyňatí z právnej zodpovednosti za ich hlasovanie a politické stanoviská vyslovené v parlamente alebo jeho orgánoch.⁴¹ Disciplinárne postihy pre poslancov nie sú v estónskej právnej úprave obsiahnuté. V zmysle § 66 zákona o rokovacom poriadku Riigikogu a vnútorných predpisoch predsedajúci zabezpečuje poriadok v rokovacej sále. Podľa § 72 môže predsedajúci poslanca upozorniť, ak sa odchyľi od prerokováanej veci. Ak poslanec nerešpektuje upozornenie, tak mu je odňaté slovo.⁴²

3.7 *Fínska republika*

Ústava Fínska v článku 31 stanovuje, že poslanci majú právo hovoriť slobodne v parlamente o všetkých prerokovávaných veciach. Musia však hovoriť dôstojne a bez urážania inej osoby. Ak poslanec uvedené poruší, tak ho predsedajúci upozorní alebo mu

³⁸ Uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 2386/2019-76 zo dňa 15.4.2020. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/ochrana-osobnosti-111347.html>. [cit. 19.11.2021].

³⁹ Článok 57 dánskej ústavy. Dostupné na: https://www.thedanishparliament.dk/-/media/pdf/publikationer/english/my_constitutional_act_with_explanations.ashx. [cit. 19.11.2021].

⁴⁰ § 29 rokovacieho poriadku Folketingu. Dostupné na: https://www.thedanishparliament.dk/-/media/pdf/publikationer/english/standing_orders_of_the_danish_parliament.ashx. [cit. 23.11.2021].

⁴¹ Paragraf 18 odsek 1 zákona o postavení poslancov Riigikogu. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122014010?leiaKehtiv>. [cit. 19.11.2021].

⁴² § 66 a 72 zákona o rokovacom poriadku Riigikogu a vnútorných predpisoch. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/akt/102062020009>. [cit. 23.11.2021].

zakáže pokračovať v prejave. Parlament môže opakovane upozorniť poslanca, že porušuje poriadok, alebo ho môže vylúčiť zo schôdze na maximálne dva týždne.⁴³

3.8 *Francúzska republika*

Žiadny poslanec nesmie byť stíhaný, vyšetrovaný, zatknutý, väznený alebo súdený za hlasovania alebo názory vyslovené počas výkonu svojich úradných povinností.⁴⁴ Indemnita je absolútna (trestnoprávna ako aj občianskoprávna) za činy súvisiace s výkonom ich mandátu (napr. hlasovanie, návrhy zákonov, pozmeňujúce a doplňujúce návrhy, správy a iné). Indemnita sa nevzťahuje napríklad na komentáre v novinových článkoch alebo výroky prednesené na verejnom zhromaždení.⁴⁵ Poslanec podlieha disciplinárnej právomoci parlamentu. Poslancovi môžu byť uložené nasledovné sankcie: napomenutie, napomenutie so zápisom do zápisnice, odsúdenie konania a zrážka zo mzdy, odsúdenie konania a zrážka zo mzdy s dočasným vylúčením zo zasadnutia parlamentu.⁴⁶

3.9 *Grécka republika*

Grécka ústava upravuje výrokovú indemnitu v článkoch 60 a 61. Poslanci majú neobmedzenú slobodu názorov a práva hlasovať podľa svojho svedomia. Poslanec nesmie byť stíhaný ani žiadnym spôsobom vypočúvaný za vyjadrený názor alebo hlasovanie pri výkone svojich poslaneckých povinností. Jedinou výnimkou je ohováranie, kedy je trestné stíhanie prípustné, ale iba so súhlasom parlamentu. Ak parlament do 45 dní nerozhodne, tak sa má za to, že súhlas udelený nebol.⁴⁷ Poslanec je disciplinárne zodpovedný podľa paragrafu 77 rokovacieho poriadku.⁴⁸

Účelom imunity je zabrániť trestnému stíhaniu, ktoré by malo za cieľ šikanovať (s cieľom odradiť poslanca od plnenia práv alebo povinností) poslanca. Ak je jasné, že trestné stíhanie nemá šikanózný charakter, tak je poslanec vydaný na trestné stíhanie. Stíhanie za urážku na cti počas výkonu parlamentných povinností je možné po skončení volebného obdobia,

⁴³ Článok 31 Ústavy Fínska. Dostupné na: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L3P30>. [cit. 19.11.2021].

⁴⁴ Článok 26 Ústavy Francúzskej republiky. Dostupné na: https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constiution_anglais_oct2009.pdf. [cit. 19.11.2021].

⁴⁵ ECPRD Request #4575 Scope of Parliamentary Inviolability - Recent Developments. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/583646>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 19.11.2021].

⁴⁶ Článok 71 rokovacieho poriadku Národného zhromaždenia. Dostupné na: https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/divers/texte_reference/02_reglement_assemblee_nationale#D_Article_71_191. [cit. 23.11.2021].

⁴⁷ Články 60 a 61 gréckej ústavy. Dostupné na: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/001-156%20aggliko.pdf>. [cit. 19.11.2021].

⁴⁸ Rokovací poriadok. Dostupné na: <https://www.hellenicparliament.gr/userfiles/ebooks/KtV-2019-GR/90/index.html>. [cit. 19.11.2021].

keďže odmietnutie udelenia súhlas na stížanie poslanca je procedurálnou prekážkou, ktorá uplynie skončením mandátu.⁴⁹

3.10 Holandské kráľovstvo

Poslanec nie je trestne stíhateľný ani iným spôsobom zodpovedný za svoje vyjadrenia počas rokovania a ani za všetky dokumenty podané písomne. Zaujímavosťou je, že sa indemnita vzťahuje aj na ministrov, štátnych tajomníkov a ostatné osoby, ktoré sa zúčastňujú rozpravy.⁵⁰ Poslanec je disciplinárne zodpovedný komore parlamentu.⁵¹

3.11 Chorvátska republika

Žiadny poslanec nemôže byť trestne stíhaný, zadržaný alebo odsúdený za názor alebo hlasovanie v parlamente.⁵² Poslanec podlieha disciplinárnej právomoci parlamentu.⁵³

3.12 Írska republika

Poslanci v súvislosti s akýmkoľvek výrokom v snemovni nepodliehajú žiadnemu súdu alebo inému orgánu okrem samotnej snemovne.⁵⁴ Poslanci tak podliehajú disciplinárnej právomoci parlamentu. Uvedené bolo potvrdené aj judikatúrou írskych súdov (pozri Kerins proti McGuinness a iní, O'Brien proti Clerk of Dáil Éireann, Attorney General proti Hamilton (No 1)).⁵⁵ Napríklad v prípade Callely proti Moylan najvyšší súd rozhodol, že článok 15 odsek 13 „výslovne chráni pred právnymi úkonmi akéhokoľvek druhu za všetky výroky poslancov...“.⁵⁶ Zaujímavosťou írskej právnej úpravy je, že osoba, ktorá bola nepriaznivo

⁴⁹ ECPRD Request #2815 Parliamentary immunity. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/216836>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 19.11.2021].

⁵⁰ Článok 71 Ústavy Holandského kráľovstva. Dostupné na: https://www.government.nl/binaries/government/documents/reports/2019/02/28/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands/WEB_119406_Grondwet_Koninkrijk_ENG.pdf. [cit. 19.11.2021].

⁵¹ Paragrafy 58 až 60 rokovacieho poriadku. Dostupné na: https://www.houseofrepresentatives.nl/sites/default/files/atoms/files/180626-reglement_van_orde_engels.pdf. [cit. 19.11.2021].

⁵² Článok 75 Ústavy Chorvátskej republiky. Dostupné na: <https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/The consolidated text of the Constitution of the Republic of Croatia as of 15 January 2014.pdf>. [cit. 19.11.2021].

⁵³ Článok 237 a nasledujúce rokovacieho poriadku Saboru. Dostupné na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/inline-files/Croatian-Parliament-Standing-Orders_Consolidated-Text_November-2020.pdf. [cit. 19.11.2021].

⁵⁴ Článok 15 odsek 13 Ústavy Írskej republiky. Dostupné na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html#article15>. [cit. 23.11.2021].

⁵⁵ ECPRD Request #4563 Criminal investigation against MPs due to verbal expressions or statements that could constitute a criminal offence. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/572975>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 23.11.2021].

⁵⁶ Bod 55 prípadu Callely proti Moylan. Dostupné na: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5da02aef4653d058440f9848>. [cit. 23.11.2021].

ovplyvnená výrokom, môže podať sťažnosť parlamentu podľa § 71 a 71A rokovacieho poriadku. Osoba, ktorá bola nepriaznivo ovplyvnená výrokom, je osobou, ktorá bola označená v rozprave menom alebo takým spôsobom, ktorý ju umožňuje ľahko identifikovať, a existuje značná pravdepodobnosť, že predmetnej osobe v značnej miere:

1. bola nepriaznivo ovplyvnená povesť v súvislosti s jednaním alebo vzťahmi s inými,
2. bola poškodená v zamestnaní, živnosti, úrade alebo finančnom úvere, alebo jej bolo bezdôvodne narušené súkromie

tým, že bola označená v rozprave. Predmetná osoba môže podať písomný návrh do 6 mesiacov od vyslovenia výroku. O návrhu rozhodne predseda výboru alebo predseda parlamentu a o prijatých opatreniach informuje sťažovateľa. Ak osoba nie je spokojná s odpoveďou alebo do šiestich týždňov nedostala žiadnu odpoveď, tak sa môže obrátiť na výbor pre parlamentné výsady a dohľad. Musí tak učiniť do dvanástich týždňov od podania pôvodného návrhu. Podrobný postup je upravený v § 71A rokovacieho poriadku. Ak výbor pre parlamentné výsady a dohľad zistil, že poslanec zneužil výsady, tak poslanec musí stiahnuť svoj výrok počas zasadnutia orgánu, kde bol pôvodný výrok vyslovený. Ak poslanec odmietne stiahnuť svoj výrok, tak ho parlament môže vylúčiť zo zasadaní parlamentu a výborov podľa § 74.⁵⁷

3.13 Litovská republika

Poslanci nie sú trestne stíhateľní za vyslovené názory a hlasovania v parlamente. Sú však zodpovední za osobnú urážku alebo ohováranie (v súlade so všeobecným postupom).⁵⁸ Poslanec podlieha disciplinárnej právomoci parlamentu.⁵⁹

3.14 Lotyšská republika

Poslanec nie je zodpovedný za hlasovanie alebo výroky prednesené počas výkonu svojich povinností pred súdom a ani v správnom alebo disciplinárnom konaní. Poslanec je

---

⁵⁷ § 71, 71A a 74 rokovacieho poriadku. Dostupné na:

https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/parliamentaryBusiness/standingOrders/dail/2021/2021-01-27_consolidated-dail-eireann-standing-orders-january-2021_en.pdf. [cit. 23.11.2021].

⁵⁸ Článok 62 Ústavy Litovskej republiky. Dostupné na: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.47BB952431DA/asr>. [cit. 19.11.2021].

⁵⁹ Paragraf 21 zákona o postavení poslanca. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2b5ff0f0d2ba11eb9787d6479a2b2829?jfwid=-11fvkwhscf>. [cit. 19.11.2021].

zodpovedný za hanlivú informáciu, o ktorej vie, že je nepravdivá, a za hanlivú informáciu o súkromnom alebo rodinnom živote.⁶⁰

3.15 *Luxemburské veľkovoľvodstvo*

Proti poslancovi nemôže byť podaná civilná ani trestná žaloba v súvislosti s hlasovaním alebo výroky prednesenými počas výkonu funkcie.⁶¹

3.16 *Maďarsko*

Poslanec (aj po uplynutí mandátu) nemôže byť braný na zodpovednosť pred súdom alebo iným orgánom za hlasovanie alebo fakty a názory vyslovené pri výkone funkcie. Výnimkou je ohováranie (maď. *rágalmazás* a *becsületsértés*) ako aj občianskoprávna zodpovednosť.⁶²

3.17 *Maltská republika*

Žiadne občianskoprávne a trestnoprávne konanie nesmie byť vedené proti poslancovi za výroky prednesené alebo uvedené v podaniach určených pre parlament alebo jeho orgány (návrh zákona, uznesenie atď.).⁶³

3.18 *Nemecká spolková republika*

Poslanec nesmie byť nikdy vystavený súdnemu konaniu alebo disciplinárnemu konaniu alebo inak braný na zodpovednosť mimo Spolkového snemu za hlasovanie alebo výroky v Spolkovom sneme alebo v ktoromkoľvek z jeho výborov. Uvedené sa nevzťahuje na trestný čin urážky (nem. *Beleidigung*)^{64, 65}

3.19 *Poľská republika*

Poslanec nemôže byť braný na zodpovednosť za činnosť vykonanú v súvislosti s poslaneckým mandátom počas trvania mandátu a aj po jeho zániku. Poslanec podlieha

⁶⁰ Článok 28 Ústavy Lotyšskej republiky. Dostupné na: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>. [cit. 19.11.2021].

⁶¹ Článok 68 luxemburskej ústavy. Dostupné na: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/recueil/constitution/20200519>. [cit. 19.11.2021].

⁶² Paragraf 2 zákona o postavení poslanca parlamentu. Dostupné na: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99000055.TV>. [cit. 19.11.2021].

⁶³ Článok 65 odsek 3 Ústavy Malty. Dostupné na: <https://legislation.mt/eli/const/eng/pdf>. [cit. 19.11.2021].

⁶⁴ § 185 Trestného zákona. Dostupné na: https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_185.html. [cit. 19.11.2021].

⁶⁵ Článok 46 Základného zákona. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>. [cit. 19.11.2021].

disciplinárnej právomoci parlamentu a so sú súhlasom parlamentu aj súdu, ak poslanec porušil práva tretej osoby.⁶⁶

3.20 *Portugalská republika*

Poslanec nie je občianskoprávne, disciplinárne ani trestnoprávne zodpovedný za hlasovania a výroky prednesené počas výkonu funkcie.⁶⁷

3.21 *Rakúska republika*

Poslanci nemôžu byť braní na zodpovednosť za hlasovania pri výkone svojej funkcie. Za ich ústne alebo písomné prejavy pri výkone funkcie sa zodpovedajú parlamentu; to neplatí, ak úrady stíhajú pre krivé obvinenie (nem. *Verleumdung*) alebo pre trestný čin trestný podľa spolkového zákona o informačnom poriadku Národnej rady a Federálnej rady.⁶⁸

3.22 *Rumunská republika*

Poslanec nie je súdne zodpovedný za hlasovania a politické výroky prednesené počas výkonu funkcie.⁶⁹ Poslanec podlieha disciplinárnej právomoci parlamentu.⁷⁰

3.23 *Slovinská republika*

Poslanec nie je trestnoprávne zodpovedný za výroky a hlasovanie počas zasadnutí parlamentu alebo jeho orgánov.⁷¹ Indemnita sa nevzťahuje na občianskoprávne konanie.⁷²

---

⁶⁶ Článok 105 Ústavy Poľskej republiky. Dostupné na: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>. [cit. 19.11.2021].

⁶⁷ Článok 157 Ústavy Portugalskej republiky. Dostupné na: <https://temp.dre.pt/part-iii>. [cit. 19.11.2021].

⁶⁸ Článok 57 Spolkovej ústavy. Dostupné na https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Erw/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html. [cit. 19.11.2021].

⁶⁹ Článok 72 Ústavy Rumunska. Dostupné na: <https://www.presidency.ro/en/the-constitution-of-romania>. [cit. 19.11.2021].

⁷⁰ Článok 213 a nasledujúce rokovacieho poriadku poslaneckej snemovne. Dostupné na: http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=regcd2_4#s5. [cit. 19.11.2021].

⁷¹ Článok 83 Ústavy Slovinskej republiky. Dostupné na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1>. [cit. 19.11.2021].

⁷² ECPRD Request #4563 Criminal investigation against MPs due to verbal expressions or statements that could constitute a criminal offence. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/572975>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 19.11.2021].

3.24 Španielske kráľovstvo

Poslanci nie sú zodpovední za názory vyjadrené pri výkone svojej funkcie v zmysle článku 71 odseku 1 Ústavy Španielska.⁷³ Platí to aj pre občianskoprávnu zodpovednosť⁷⁴.

3.25 Švédske kráľovstvo

Článok 12 štvrtej časti švédskej ústavy (Regeringsformen) stanovuje, že voči poslancovi nemôže byť začaté žiadne právne konanie za vyhlásenia alebo konanie pri výkone mandátu bez toho, aby to Riksdag pripustil uznesením odsúhlaseným minimálne piatimi šestinami hlasujúcich poslancov. Bez tohto súhlasu nesmie byť poslanec pozbavený osobnej slobody alebo poslancovi nesmie byť znemožnené cestovať v rámci územia pre názory alebo činy pri výkone mandátu, ak Riksdag neudelil súhlas.

Indemnita je absolútna, vzťahuje sa na všetky názory, stanoviská, hlasovania počas verejných zasadnutí, vo výboroch, v poslaneckých kluboch, správach a návrhoch zákonov. Vzťahuje sa aj na činnosti mimo parlamentu. Podstatou veci je, či predmetná činnosť mala súvis s výkonom mandátu poslanca alebo nie.⁷⁵

3.26 Talianska republika

Poslanci nemôžu niesť zodpovednosť za vyjadrené názory alebo hlasovanie pri výkone svojej funkcie podľa článku 68 odseku 1 Ústavy Talianskej republiky.⁷⁶

---

⁷³ Článok 71 odsek 1 Ústavy Španielska. Dostupné na: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>. [cit. 22.11.2021].

⁷⁴ ECPRD Request #4575 Scope of Parliamentary Inviolability - Recent Developments. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/583646>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 22.11.2021].

⁷⁵ ECPRD Request #2815 Parliamentary immunity. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/216836>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení. [cit. 19.11.2021].

⁷⁶ Článok 68 odseku 1 Ústavy Talianskej republiky. Dostupné na: https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione_inglese.pdf. [cit. 22.11.2021].

4. Záver

Cieľom materiálu bola analýza výrokovej indemnity členov národných parlamentov v členských štátoch Európskej únie. Po preskúmaní právnej úpravy všetkých členských štátov Európskej únie možno konštatovať, že istú formu indemnity majú všetky štáty. Jej rozsah sa líši, ale v zásade možno konštatovať, že prevažná väčšina štátov má indemnitu upravenú v rozsahu, v ktorom pokrýva trestné, občianske aj iné konanie. Náhradou za to je disciplinárne konanie vykonávané parlamentom. Istý rozdiel v prístupe k indemnite možno vidieť v tom, ktoré výroky/činnosti spadajú pod indemnitu. Niektoré krajiny fixujú indemnitu na priestor (napr. výroky vyslovené vo výbore parlamentu), iné krajiny sa zase viac zameriavajú na charakter činnosti (výroky v súvislosti s výkonom funkcie bez ohľadu na miesto ich prednesu).

Niektoré krajiny (*Nemecko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko a Rakúsko*) upravujú výnimky zo stanoveného rozsahu indemnity. Nemecká ústava stanovuje, že poslanca možno sťahovať za trestný čin urážky. Lotyšská ústava upravuje zodpovednosť poslanca za šírenie hanlivej informácie, o ktorej vie, že je nepravdivá, alebo za hanlivé informácie, ktoré sa týkajú súkromného alebo rodinného života. Litovská úprava stanovuje, že poslanec nesie zodpovednosť za urážku a ohováranie. Rakúsko výslovne umožňuje trestné stíhanie za krivé obvinenie a trestné činy podľa spolkového zákona o informačnom poriadku. Maďarská právna úprava umožňuje stíhanie za trestný čin ohovárania, ale pripúšťa aj občianskoprávnu zodpovednosť. Ide o jednu z mála krajín, kde je výslovne pripustená občianskoprávna zodpovednosť poslancov.

Zaujímavú úpravu má Írsko, ktoré síce má široký rozsah indemnity, ale umožňuje súkromným osobám iniciovať istú obdobu disciplinárneho konania parlamentu voči poslancovi. Možno konštatovať, že predmetná úprava je zaujímavým kompromisom medzi situáciou, kedy poslanci nie sú občianskoprávne zodpovední, a situáciou, kedy poslanci sú občianskoprávne zodpovední, teda vystavení aj riziku znášania možných vysokých náhrad nemajetkovej ujmy zo strany vplyvných a/alebo bohatých fyzických alebo právnických osôb, ktoré by prostredníctvom občianskoprávných žalôb mohli skúšať umlčať kritiku zo strany poslancov. Na druhej strane by takéto rozhodovanie mohlo vyvolávať otázky o schopnosti poslancov rozhodovať nezaujato o svojich kolegoch. Predmetná úprava tak vyžaduje vysoký stupeň politickej kultúry.

5. Použité zdroje

1. BALOG, B.: Imunita poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Právny obzor, 89, 2006, č. 3, s. 244 – 264.
2. Belgická ústava. Dostupné na:
https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/constitution/GrondwetUK.pdf
3. Bulharská ústava. Dostupné na: <https://www.parliament.bg/en/const>.
4. ČIČ, M. a kol.: Komentár k Ústave Slovenskej republiky, Bratislava, Eurokódex, 2012, s. 838, ISBN 978-80-89447-93-0.
5. Dánska ústava. Dostupné na: https://www.thedanishparliament.dk/-/media/pdf/publikationer/english/my_constitutional_act_with_explanations.ashx.
6. Dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na:
https://www.nrsr.sk/dl/Browser/DsDocumentVariant?documentVariantId=28974&fileName=tlac_0643.pdf&ext=pdf.
7. Dôvodová správa k ústavnému zákonu č. 140/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=187561>.
8. DRGONEC, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax, Bratislava: C. H. Beck. 2015, s. 1622. ISBN 978-80-89603-39-8.
9. ECPRD Request #2815 Parliamentary immunity. Dostupné na:
<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/216836>.
Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.
10. ECPRD Request #4133 the law of immunities of members of national parliament. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/455708>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.
11. ECPRD Request #4563 Criminal investigation against MPs due to verbal expressions or statements that could constitute a criminal offence. Dostupné na:
<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/572975>.
Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.
12. ECPRD Request #4575 Scope of Parliamentary Inviolability - Recent Developments. Dostupné na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/583646>. Uzavretá databáza dostupná po prihlásení.
13. GAŇA, S.: Niekoľko úvah o poslaneckej imunite. Justičná revue, 58, 2006, č. 8-9, s. 1146 – 1156.
14. GIBA, M., et al.: Ústavné právo. 1. vydanie, Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., 2019, s. 481. ISBN 978-80-571-0086-7.

15. Grécka ústava. Dostupné na: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/001-156%20aggliko.pdf>.
16. Hodnotiaca správa GRECO v IV. kole hodnotenia. Dostupné na: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c2fb1>.
17. KSEŇÁK, Š.: Hranice občianskoprávnej (ne) zodpovednosti poslanca NR SR. In: Postavenie verejných funkcionárov v právnom poriadku Slovenskej republiky. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Právnická fakulta, 2012. , s. 138 - 143. ISBN 978-80-7097-942-6.
18. Luxemburská ústava. Dostupné na: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/recueil/constitution/20200519>.
19. MAJERČÁK, T.: Imunita ústavných činiteľov. In: OROSZ, L. a kol.: Ústavný systém Slovenskej republiky (doterajší vývoj, aktuálny stav, perspektívy), Košice: UPJŠ, 2009 s. 197. ISBN 978-80-7097-777-4.
20. MAJERČÁK, T.: Imunita ústavných činiteľov, aktuálny stav a perspektívy. Justičná revue, 62, 2010, č. 6-7, s. 728 až 746.
21. Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3018/14 zo dňa 16.06.2015. Dostupné na: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/286675/1/2/nalez-us-c-i-us-3018-14-1-k-rozsahu-poslanecke-imunity-a-indemnity>.
22. OROSZ, L.: Ústavodarná činnosť Národnej rady Slovenskej republiky v III. volebnom období (prehľady - analýza - dôsledky). Justičná revue, 58, 2006, č. 10, s. 1414 - 1430.
23. Parlamentná výsada (sloboda slova). Dostupné na: https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/jurid/Parliamentary_privilege_oct07.pdf
24. Prípád Callely proti Moylan. Dostupné na: <https://www.casemine.com/judgement/uk/5da02aef4653d058440f9848>.
25. Rokovací poriadok (Grécko). Dostupné na: <https://www.hellenicparliament.gr/userfiles/ebooks/KtV-2019-GR/90/index.html>.
26. Rokovací poriadok (Holandsko). Dostupné na: https://www.houseofrepresentatives.nl/sites/default/files/atoms/files/180626-reglement_van_orde_engels.pdf.
27. Rokovací poriadok (Írsko). Dostupné na: https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/parliamentaryBusiness/standingOrders/dail/2021/2021-01-27_consolidated-dail-eireann-standing-orders-january-2021_en.pdf.
28. Rokovací poriadok belgickej Snemovne reprezentantov. Dostupné na: https://www.dekamer.be/kvvcr/pdf_sections/publications/reglement/reglement_UK.pdf.
29. Rokovací poriadok Národného zhromaždenia. Dostupné na: <https://www.parliament.bg/bg/podns>.

30. Rokovací poriadok Národného zhromaždenia. Dostupné na: https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/divers/texte_reference/02_reglement_assemblee_nationale#D_Article_71_191.
31. Rokovací poriadok poslaneckej snemovne. Dostupné na: http://www.cdep.ro/pls/dic/site.page?den=regcd2_4#s5.
32. Rokovací poriadok Saboru. Dostupné na: https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/inline-files/Croatian-Parliament-Standing-Orders_Consolidated-Text_November-2020.pdf.
33. Spolková ústava. Dostupné na https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Erv/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html.
34. Trestný zákon. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb>.
35. Ústava Cyperskej republiky. Dostupné na: <http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/syntagma/full.html>.
36. Ústava Českej republiky. Dostupné na: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.
37. Ústava Fínska. Dostupné na: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L3P30>.
38. Ústava Francúzskej republiky. Dostupné na: https://www.conseil-constitutionnel.fr/sites/default/files/as/root/bank_mm/anglais/constitution_anglais_oct_2009.pdf.
39. Ústava Holandského kráľovstva. Dostupné na: https://www.government.nl/binaries/government/documents/reports/2019/02/28/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands/WEB_119406_Grondwet_Koninkrijk_ENG.pdf.
40. Ústava Chorvátskej republiky. Dostupné na: <https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/The consolidated text of the Constitution of the Republic of Croatia as of 15 January 2014.pdf>.
41. Ústava Írskej republiky. Dostupné na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html>.
42. Ústava Litovskej republiky. Dostupné na: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.47BB952431DA/asr>.
43. Ústava Lotyšskej republiky. Dostupné na: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>.
44. Ústava Malty. Dostupné na: <https://legislation.mt/eli/const/eng/pdf>.
45. Ústava Poľskej republiky. Dostupné na: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>.
46. Ústava Portugalskej republiky. Dostupné na: <https://temp.dre.pt/web/guest/legislacao-consolidada/-/lc/34520775/view>.
47. Ústava Rumunska. Dostupné na: <https://www.presidency.ro/en/the-constitution-of-romania>.

48. Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460>.
49. Ústava Slovinskej republiky. Dostupné na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1>.
50. Ústava Španielska. Dostupné na: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>.
51. Ústava Talianskej republiky. Dostupné na: https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione_inglese.pdf.
52. Uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 2386/2019-76 zo dňa 15.4.2020. Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/ochrana-osobnosti-111347.html>.
53. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 76/99 z 21. júla 1999. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/judikaty/-/spisova-znacka/II%252E%2B%25C3%259AS%2B76%252F99>.
54. Základný zákon. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>.
55. Zákon č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/350>.
56. Zákon o postavení poslanca. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2b5ff0f0d2ba11eb9787d6479a2b2829?jfwid=-11fvkwhscf>.
57. Zákon o postavení poslanca parlamentu. Dostupné na: <http://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=990000055.TV>.
58. Zákon o postavení poslancov Riigikogu. Dostupné na: <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122014010?leiaKehtiv>